

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Çevre ve Şehircilik Bakanı Sayın **Murat KURUM** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Saygılarımla. 01.04.2026

M. Salih UZUN

İzmir Milletvekili

Gediz Nehri, yaklaşık **17.600 km²** büyüklüğündeki havzasıyla Ege Bölgesi'nin en önemli su kaynaklarından biri olup Kütahya'dan doğarak Uşak ve Manisa illerinden geçmekte ve İzmir'in Menemen ilçesi yakınlarında İzmir Körfezi'ne dökülmektedir. Gediz Nehri üzerinde 4 il ve 19 ilçenin direk bağlantısı olduğu, sanayi ve evsel atıkların Gediz Nehri'ne direk deşarj edildiği bilinmektedir. Yaklaşık **2 milyon kişinin yaşamını doğrudan etkileyen Gediz Havzası**, bölgenin tarımsal üretimi, içme suyu kaynakları ve ekosistem dengesi açısından stratejik öneme sahiptir. Havza içinde yer alan Gediz Deltası ise Ramsar Sözleşmesi kapsamında uluslararası koruma statüsüne sahip önemli bir sulak alandır.

Buna karşın son yıllarda Gediz Nehri'nde **sanayi tesisleri, organize sanayi bölgeleri ve kentsel atık su deşarjları kaynaklı kirliliğin arttığı**, bazı ölçümlerde su kalitesinin **IV. sınıf "çok kirlenmiş su" seviyesine kadar düştüğü** yönünde bilimsel çalışmalar ve kamuoyuna yansıyan veriler bulunmaktadır. Özellikle Nif Çayı, Ağıl Deresi ve benzeri yan kollar üzerinden taşınan kirliticilerin nehir sistemine ulaştığına ilişkin bulgular, havzadaki sanayi deşarjlarının denetimine ilişkin soru işaretlerini artırmaktadır.

Kirlilik nedeniyle **kuş cennetinde bulunan canlılar ve özellikle flamingolar cennetin dışına çıkararak tatlı su aramak zorunda kalmaktadır**. Gediz Nehri'ndeki kirliliğin yalnızca çevresel bir sorun olmadığı; aynı zamanda İzmir Körfezi ekosistemi, Gediz Deltası ve bölgedeki tarımsal üretim üzerinde de doğrudan etkiler doğurabilecek nitelikte olduğu değerlendirilmektedir. Buna göre;

1. Gediz Nehri boyunca faaliyet gösteren **su kalite izleme istasyonu sayısı kaçtır?** Bu istasyonlarda son **10 yıl içinde ölçülen su kalite sınıflarının yıllara göre dağılımı nedir?**
2. Gediz Nehri'nde yapılan ölçümlerde **IV. sınıf "çok kirlenmiş su" kategorisinde değerlendirilen ölçüm noktası sayısı kaçtır?** Bu noktalar hangi bölgelerde bulunmaktadır?
3. Gediz Havzası'nda faaliyet gösteren organize sanayi bölgeleri ve büyük sanayi tesisleri son **10 yıl içerisinde toplam kaç kez denetlenmiştir?** Yıllara göre denetim sayısı nedir?
4. Son 10 yıl içerisinde Gediz Havzası'nda **çevre mevzuatına aykırı atık su deşarjı yaptığı tespit edilen tesis sayısı kaçtır?** Bu tesislere toplam ne kadar idari para cezası verilmiştir?
5. Gediz Nehri'ne bağlanan **Nif Çayı, Ağıl Deresi ve benzeri yan kollar üzerinden taşınan kirliliğin kaynaklarına ilişkin** Bakanlığınız tarafından yapılmış güncel bir çalışma bulunmakta mıdır? Bulunmakta ise sonuçları nelerdir?
6. Gediz Havzası'nda faaliyet gösteren organize sanayi bölgelerinin tamamında **çalışır durumda atık su arıtma tesisleri bulunmakta mıdır?** Kapasitesi yetersiz tesis sayısı kaçtır?

7. Gediz Nehri'nde son **10 yıl içerisinde meydana gelen toplu balık ölümleri kaç kez raporlanmıştır?** Bu olayların tespit edilen nedenleri nelerdir?
8. Gediz Nehri'nin İzmir Körfezi'ne taşıdığı **kirlilik yüküne (azot, fosfor, ağır metal vb.) ilişkin** Bakanlığınız tarafından yapılmış ölçüm veya modelleme çalışmaları bulunmakta mıdır? Varsa sonuçları nelerdir?
9. Gediz Havzası'nda sanayi kaynaklı kirliliğin azaltılması amacıyla yürütülen mevcut çalışmalar ile önümüzdeki döneme ilişkin **denetim ve iyileştirme programları nelerdir?**